

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Inzerate zunaj Kranjskega sprememata tudi Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani v Salendrovih ulicah štev. 5.

Št. 17. V Ljubljani, 15. septembra 1890. Leto VII.

Obseg: Fran Kotnik. — Krompirjev sovražnik in sredstvo zoper njega. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inzerati.

† Fran Kotnik.

Pokojni Fran Kotnik porodil se je meseca oktobra leta 1829. na Vrdu pri Vrhniki.

Oče mu Josip Kotnik bil je premožen posestnik na Vrdu ter se pečal s kmetijstvom, lesno trgovino ter raznimi drugimi podjetji. Mati mu je bila Neža Tomanova iz Kamne Gorice. Skrbni starši dali so pokojnemu Franu dobro odgojo. Obiskoval je takratne realne šole v Ljubljani, potem pa Mahrovo kupčijsko šolo. Ljuba mati, katere edini sin je bil pokojnik, umrla mu je le prezigodaj. Akopram bi bil rad nadaljeval svoje študije, ni mogel lahko pregovoriti očeta, da bi mu dal potrebnih sredstev za obiskovanje dunajske tehnike. Nazadnje se je oče vender le udal ter mu dovolil iti na Dunaj. Tu se je izobraževal za inženirja, zlasti pa se pečal s stroko izdelovanja strojev. Mislil je stopiti v državno službo, a ravno ko je bil dovršil svoje študije, zadene ga žalostna vest o nenadni smrti očetovi, in ni kazalo drugače, nego da pokojni Fran prevzame gospodarstvo kot edini doletni dedič leta 1858.

Pokojnik je prevzel po svojem očetu lepo premo-

Fran Kotnik,

posestnik in tovarnar na Vrdu ter predsednik kmetijske podružnice vrhniške, umrl 15. avgusta 1890.

ženje, ali število sodedičev je pa tudi bilo veliko, zato je imel ob začetku svojega gospodarstva prav mnogo skrbi, da je zadostil potrebam. Marljivost in resna volja ter sreča, da je dobil v zakon soprogo, katera mu je vestno pomagala v domačem gospodarstvu ter mu tako omogočila svoje sile obrniti tudi drugam, pripravile so ga kmalu na trdno stališče.

V letu 1871. pričel je svojo tovarno za parkete, katero si je bil tako rekoč prav s svojimi rokami ustvaril. Veselje do izdelovanja strojev ga ni zapustilo, ko je končal svoje študije. S priprostim sredstvi sestavil si je bil doma svoj stružni stroj (Drehbank) ter potem izdeloval na njem razne stroje za obdelovanje lesa. Velika tovarna ima že danes skoro vse obdelovalne stroje domačega dela. — Strokovnjaki, kateri so tovarno obiskovali, izraževali so se jako pohvalno o izvrstnem delu.

Razen tovarne in opekarne, katero slednjo je bil podedoval po svojem očetu, imel je pokojnik premnogo posla z raznimi stavbinskimi in drugimi podjetji ter si je pridobil izdatno premoženje, akopram je bil vedno radodaren. Njegovi darovi ostali so pa skriti, ker držal se je le gasla „naj

levica ne ve, kar desnica da". Poleg svojih obilih domačih del pečal se je pokojnik tudi z javnim življenjem.

Odkar se je uvela občinska samouprava, bil je Fran Kotnik občinski odbornik Vrhniške glavne občine ter glavni steber, okolo katerega se je združevalo narodno življenje vrhniško. Dvakrat bil je član okrajnega šolskega sveta ljubljanske okolice in 9 let predsednik cestnega odbora vrhniškega okraja ter ves čas nje obstanka predsednik vrhniške podružnice c. kr. kmetijske družbe. Kot deželni poslanec od leta 1868. do 1884. bila mu je poleg narodnosti glavna skrb povzdiga kmetijstva; zato se je potegoval in delal v tej dobi zlasti za „zakon za osuševanje barja“ ljubljanskega in preložitev, oziroma regulovanje cest.

Mnogokrat ponujali so mu mandat državnega poslanca, ali tega častnega mesta ni hotel nikdar vzprejeti, ker si je mislil, da v domačem krogu narodu več koristi. V priznanje njegovih zaslug za narod izvolila ga je vrhniška čitalnica svojim častnim članom.

Ko so na Vrhnikih izprožili misel, osnovati tu „Kmetško posojilnico“ oprijel se je te misli z vso energijo, in njemu gre velika zasluga, da se je ta zavod tako okreplil ter da zavzema med posojilnicami slovenskimi častno mesto. Njegovo ime kot ravnatelj te posojilnice dalo je mlademu zavodu tak kredit, da so razne stranke iz vse Kranjske s popolnim zaupanjem pričele vlagati svoje prihranjene krajcarje v vrhniško posojilnico. Za vse lepo vedno vnet, osnoval je o priliki štiridesetletnice vladarjeve v družbi z vrhniškimi gospodi društvo za olepšavo trga vrhniškega in njegove okolice, kateremu društvu je bil predsednik ves čas njegovega obstanka. Pokojnik bil je tudi predsednik podružnične društva rdečega križa.

Napredek kmetijstva bil mu je vedno pri srci. Svoje posestvo okroževal je leto za letom. Omislil si je eden prvih na Kranjskem mlatilnico in druge gospodarske stroje, predelal vsa svoja gospodarska poslopja, zlasti hleve in kleti po najboljšem načinu. Kar je videl prikladnega po svojem potovanju po Nemčiji, Franciji, Italiji in Švici, prenesel je v svoj domači kraj, vpeljal v svojem gospodarstvu pošiljanje mleka v primorska mesta ter izdelovanje finega surovega masla, tako da se sme po vsej pravici reči, da je bilo njegovo gospodarstvo vzgledno.

Kdor je pokojnika poznal, pritrđil bode rad, da je bil z vsakterim človekom bodisi visokega ali nizkega stanu vedno prijazen. Poleg svojega obilega dela porabil je še svoje večerne ure, ko je vsa druga družina uže sladko spala ter prebiral strokovne liste in knjige ter tako popolnjeval svoje znanje. Vsakdor, kdor ga je popraševal za svet, dobil ga je pri njem.

Kdor pa je bil tako srečen, imenovati se njegovega prijatelja, pozabiti ga ne bode mogel nikdar.

Bodi ohranjen časten spomin uzornemu možu!

Krompirjev sovražnik in sredstvo zoper njega.

(Konec.)

18. septembra izkopali so krompir na 20 ^m/₂ od neškropljenega in ravno toliko od škropljenega dela.

Na neškropljenem delu so pridelali 41.5 ^h/_g, na škropljenem 62.5 ^h/_g krompirja. Črna krompirja je bilo na prvem delu 8 ^h/_g (19.27%), na drugem pa 7.5 ^h/_g (12%).

Enkratno škropljenje zvršili so 26. julija. Na 1 ^h/_g vode vzeli so 4 ^h/_g modre galice in 8 ^h/_g apna (nalašč po-

lovico več). 28. avgusta bil je krompirjevec na škropljenem delu še lepo zelen, na neškropljenem pa skoraj popolnoma uničen, 13. septembra poznalo se je tudi škropljenemu nekoliko, 18. septembra pa je poparila slana, kar je bilo še zelenega.

Tudi na polji kmetijske šole „Strickhof“ pri Zürichu v Švici sponesle so se poskušnje.

Navedem naj še en vzgled iz časopisa „Der Züricher Bauer“:

Na poskušališči (Versuchsstation) v „Champ-de-l'Air“ v „Lausanna“ odmerili so oddelke po 10 ^m/₂ in trikrat škropili: 24. junija, 16. julija in 6. avgusta.

Na škropljenem delu pridelali so 30 ^h/_g, na neškropljenem 18 ^h/_g krompirja.

Če vzamemo pridelke na neškropljenih njivah za enoto in preračunimo, za koliko je bil pridelek s škropljenih njiv večji, dobimo to le razmerje: Na enoliko velikem prostoru, kjer so pridelali 100 ^h/_g, če niso škropili, pridelali so, če so škropili:

1.) na kmetijski šoli v Šmihelu . . .	202 ^h / _g
2.) „ „ „ „ Rütli . . .	150 6 „
3.) „ poskušališči „ Champ-de-l'Air . . .	166.6 „

Tukaj pa se na slab krompir niti oziral nisem. Če poštavamo tudi njega, potem je razmerje še mnogo bolj ugodno. Vzemimo n. pr. 2. vzgled, v katerem so pridelali dobrega krompirja 55 ^h/_g na škropljenem in 33.5 ^h/_g na neškropljenem delu. V tem slučaju bilo bi razmerje 100 : 164.

Majhen račun, katerega vsakdo lahko izvede po razmerah svojega kraja, pokazal bo, da je krompir, kar se ga lahko več pridelala, če se škropi, precej več vreden, nego pa stane škropljenje.

Kedaj in kako pa naj se škropi? Na to odgovarja nam učitelj kmetijske šole „Rütli“ g. Ernst Wüthrich tako le:

1.) Čas prvega škropljenja bodi povprečno sredi junija, t. j. takoj po osipanju, ko se navadno bolezen že začne prikazovati (vsaj pri zgodnjih vrstah). Napačno bi bilo čakati predolgo, ker porjavel list nič več ne ozeleni, če ga še tako škropiš.

2.) Tekočina za pravo škropljenje imej v sebi 2% modre galice in ravno toliko apna. Ker so rastline še mlade in občutljive, utegnla bi jim močnejša raztopina škodovati.

3.) Prvo škropljenje je toliko časa uspešno, dokler je še kaj prisušene usedline na listji, kar je seveda od vremena odvisno.

4.) Nikdar naj se nikar ne škropi ob deževnem vremenu, sicer dež izpere tekočino. Če pa se tekočina dobro prisuši, ne izpere je tudi večkrat dež.

5.) Drugič je treba škropiti kake 3—4 tedne po prvem škropljenju, torej nekako sredi julija.

6.) Ker so rastline že krepkejše, naj bode v razstopini 3% modre galice in ravno toliko apna.

7.) Če je leto suho, ne razširja se bolezen tako zelo, kakor ob vlažnem vremenu, in tretje škropljenje lahko izostane. Vender pa je zelo dobro tudi tretjič škropiti, posebno če je tisto leto vreme vlažno. Škropiti je treba 3—4 tedne po drugem škropljenju, nekako sredi avgusta, ali nekoliko prej. Tekočina bodi, kakeršna pri drugem škropljenju, ali pa vzemi na 1 ^h/_g vode namestu 3 ^h/_g modre galice 4 ^h/_g in ravno toliko apna.

Za škropljenje rabi brizgalnica, kakeršna pri škropljenju trt zoper strupeno roso.

Ker mi je znano, koliko nepravilne napravljiva omejenjena bolezen po krompirjevih njivah, in ker sem razvidel, da je modra galica (z apnom) prav dobro sredstvo proti njej, priporočam slovenskim kmetovalcem, naj prihodnje leto obilno poskušajo to sredstvo, ter jim želim mnogo uspeha.

F. Š.

Razne reči.

— **Gnojenje zelenjadi.** Da se zelenjad hitreje razvije, da bude lepša in večja, da bodo zelne glave belejše in trše, gnoji v avgustu in septembru z gnojnico. Gnoji tako, da zasađiš lopato mej vsaki dve rastlini v zemljo, zemljo toliko za dlan na široko razrineš in noter vliješ stanjšane, izvrete gnojnice. Luknje ne zaspeš, da lahko večkrat gnojiš. Pri zgodnjem zelji, laškem kodravem zelji, evetnem zelji, kalerabo moraš gnojiti seveda nekaj prej, to je, predno se delajo in kadar se delajo glave. Gnoji kolikor je moč ob mokrem vremenu, ker tedaj najbolj pomaga.

— **Ukoreninjenje ameriških trt.** Vzlie temu, da skoraj vse ameriške trte kaj bujno rasto, vender se njih rezanice nič kaj rade ne ukoreninijo; to velja posebno o vrstah „žakec“ in „herbemont“. Höschl v Vršci na Ogrskem je pa izkusil, da so se mu skoraj vse rezanice prijelo, ako je izkopal jame, v katere je dejal na dno gnoja, nanj precej na debelo peska in slednjič na pesek zemljo, katero je poprej izkopal. Od petih sto vsajenih trt se jih le 10 ni ukoreninilo.

Vprašanja in odgovori.

Drugi odgovor na 175. vprašanje. Najpripravnejše in tudi najzanesljivejše sredstvo s katerim se kokljam prežene kokanje, je to le: Zapri kokljo v hladno in le toliko svetlo klet, da vidi jesti in piti, in sicer tri do štiri dni. Sredstvo je gotovo, in je priporočam iz svoje izkušnje, kajti samo letos sem tako pregnala kakim 12 kokošim kokanje.

V Št. Jurji ob južni železnici 5. septembra 1890.

Fani Jare.

Vprašanje 188. Blagovolite razjasniti, iz kake tvarine bi bilo dobro narediti kad za kisanje kislega zelja ali repe, ker mi vsaka lesena kad v moji vlažni kleti uže čez par let strohni. Morda bi ugajala zidana kad od cementa, a ne vem, kako postopati. Prosim pouka? (J. N. v N. g. pri Ljubljani.)

Odgovor: Gotovo bi ugajala tudi s cementom zidana kad, ki je lahko okrogla ali pa tudi štirivoglasta. Tako kad Vam naredi vsak zidar ki je zna zidati s cementom. Sicer pa ohranite tudi leseno kad mnogo let dobro, ako ravirate tako le: Pobelite jo z apnom povsod od zunaj, in sicer ko je še suha. Tako pobeljeno in potem zopet posušeno kad postavite v klet, a ne na tla, ampak na stojalo tako, da more zrak pod kadjo preprihati. Če pa hočete še bolj varno postopati, naredite najprvo na stojalo oder, ki naj ima kakih 10 $\frac{cm}{m}$ visok okvir. V ta okvir naspite do vrha drobno stolčenega kovaškega oglja in vanj postavite potem kad. Če med letom apno od kadi odpade, pobelite jo vnovič. Kadar pa kad izpraznite, umijte jo prav dobro zunaj in znotraj s čisto vodo ter jo potem posušite v senčnem kraju popolnoma. Predno zopet vdenete zelje, pripravite jo vsako leto vnovič tako, t. j. pobelite jo z apnom.

Vprašanje 189. Posejal sem preteklo pomlad $\frac{1}{4}$ mernika solnčnih rož za poskus, in sicer med živinsko peso na gnojna, ilovnata tla. Rože so izvrstno obrodile, tako da bodem dobil od enega stebila 2 do 3 litre semena. Drugo leto jih mislim več sejati, samo ne vem, kako je ž njimi ravnati, kadar dozoré. Je li kak stroj, s katerim se seme izpraja,

kje se dobi, in kako ceno ima to seme? (J. M. v R. na Hrvatskem.)

Odgovor: Za izpravljanje semena solnčnih rož nam ni znan noben stroj. Na Ruskem, koder edino solnčne rože bolj obilo goje, zrele rože ali mlatio ali pa jih eno ob drugo drgnejo. Kam prodati seme solnčnih rož in katero ceno ima to seme, nam pa prav nič ni znano. Morda ve kedo izmed naših čitateljev?

Vprašanje 190. Koji kraji na Kranjskem rode najboljšo vrsto zelja in krompirja, kedaj je čas kupiti tega blaga, katera mu je srednja cena in katero je mesto najizhodnejše za prevoz preko Trsta? (J. F. Š. v M. L. na kvarnerskih otokih.)

Odgovor: Glavni okraji za pridelovanje zelja in krompirja so ljubljanski, škofjeloški ter kranjski. Čas zelje kupiti je konci tega meseca ali o pričetku meseca oktobra. Ravno tako je tudi s krompirjem. Letošnja cena nam ni še znana, ker je še prezgodaj, to je pa gotovo, da bude zelje prav ceno. Glavno mesto za izvoz zelja preko Trsta je Ljubljana.

Vprašanje 191. Ker sem zamudil labradoraško rž pri kmetijski družbi, prosim, naznanite mi, kje drugje je lahko dobim? (G. J. v G.)

Odgovor: Labradoraško rž doboste pri C. Rambouseku, semenarski postaji v Zborowu pri Forbesu na Čuškem.

Vprašanje 192. Kako bi bilo mlado, dveletno telico, ki je sicer krepka, a ne predebela, pripraviti, da bi se pojala? (G. J. v G.)

Odgovor: Če ima telica kako organsko napako na spolovilih, ni ji moči odpraviti jalovosti. Jalovosti pa je lahko tudi vzrok to, ako se spolovila zarastejo z maščobo, ne da bi bila telica vsled tega sploh debela. Temu odpomore pravilno krmljenje. Zdravljenje jalovosti s španjskimi muhami pa prepustite živinozdravniku. Trdijo, da je dobro sredstvo, pojanje vzbuditi, ako se da telici piti mleka od krave, ki se ravno takrat poja.

Vprašanje 193. Prasič mi je hudo obolel, ima rdeče in višnjave trde lise, otekline po vratu in rilci, težko hodi, nič ne je in rije v slamo. Kako mu pomagati? (G. J. v G.)

Odgovor: Prav zelo radi svetujemo v „Kmetovalci“, kako vzdraviti to ali ono bolezen, katera se obilokrat prikaže in katero kmetovalec lahko sam ozdravi. Pred vsem pa nam je treba za gotovo vedeti, katera je ta bolezen. Da bi iz nekoliko vrstic na dopisnici mogli posneti pravo bolezen, to je pa nemogoče; ugibati bolezen, kakor delajo naši živinski mažači, je pa brezvestno. Ako, je bolezen taka, da preti nevarnost in ni kaka znana, lahko ozdravna malenkost, ne mudite poklicati živinozdravnika, ki je ravno v vašem okraji zelo izkušen mož. Iz popisa bolezní vašega prasiča bi ne mogli drugega posneti, oziroma uginiti, nego da je prasič bolan za vraničnim prisadom, in če smo prav ugani, danes je uže mrtev. Tudi v tem slučaju pokličite živinozdravnika, ki je pa gotovo uže prišel, če je župan po zakonu ravnal, ter ukrenite z svojim svinjakom natanko vse tako, kakor vam bo povedal, drugače smete biti prepričani, da vam vsako leto kak prasič za to boleznijo pogine ali, kakor Gorenjec pravi „vročina ga prevzame“.

Vprašanje 194. Moje krave imajo uže čez eno leto izprijeno mleko, in nobene zdravilo jim ne pomaga. Mleko se hitro skisa, trdo na vrhu je vodeno ter naredi prav malo smetane. Kaj mi svetujete? (Fr. P. pri S. g. na Koroškem.)

Odgovor: Vaš popis mleka je prekratek, da bi mogli pravo napako spoznati. Mleko vaših krav je ali prevodeno ali pa se prehitro skisa. Na vsak način je kak vnanji vzrok z ker vse krave dajejo tako mleko. Vodenemu mleku je kriva krma, in sicer malotečna in vodena ter slabo shranjena in pokvarjena krma, zlasti zmrzel ali gnil krompir, pesa in repa, dalje posebno tako zvano slabo parjenje, ki je na Koroškem zelo v

navadi. Parjenje, t. j. suha krma, z vročo vodo polita in v kadeh pripravljena, ki je sicer dobra, a če ne obstoji iz drugega nego iz prazne slame, plev i. t. d., potem je nasledek izprijeno vođeno mleko, ki da prav malo smetane, katere se noče umesti ter dobi slab okus. Da se pa mleko prehitro skisa, utegnajo pa biti zopet drugi vzroki: Nesnažna mlečna posoda, velika vročina, hitra menjava vremena, prebavilne bolezni ter krmljenje s kisló in slabo krmo. Menimo, da bode te najhitreje nepreliko odpravili, če svojo goved prav in dobro krmite. Ako bi mlečna posoda utegnila biti vzrok osnažite jo dobro ter jo ako je lesena, vsaj vsakih štirinajst dni izkuhajte v lugu, potem pa vsak dan posebe dobro operite ter posušite na kakem senčnem prostoru.

Vprašanje 195. V naši kleti je bil več let petrolej hranjen, zato vse zidovje smrdi po olji. Kako bi se dal ta smrad odpraviti? (L. V. v N. na Koroškem.)

Odgovor: Mi nimamo o tem nič izkušenj, zato prosimo koga izmed naših čitateljev, ako ima takih izkušenj, da nas o tem obvesti. Ker se petrolej izhlapeva, zato mora po našem mnenju sčasoma prevetravanje pomagati, zlasti ako bi Vam bilo mogoče postaviti v klet za kratek čas železno peč, katera bi izhlapevanje pospešila.

Vprašanje 196. Moja dobro rejena svinja žre vedno zid, tako da je napravila v zidovje uže več lukenj. Je to le razvada, ki kaj škoduje, ali je bolezen? Ali se da to odpraviti? (L. V. v N.)

Odgovor: Kolikor je nam znano, je to le razvada, kojoj odpravite, ako zidane stene obložite z deskami.

Vprašanje 197. Na mojem vrtu raste jablan, ki je vsako leto polna cvetja, a nima nikdar sadu, ker cvetje popolnoma odpade. Drugo dreveje tik nje pa obilo rodi. Kaj bi utegnilo biti vzrok? (L. V. v N.)

Odgovor: Iz samega poročila, da Vaše drevo ne rodi, ne moremo Vam še vzroka povedati. Vzrok je lahko vrsta jablani, prebujna rast, ali pa tudi nasprotno, t. j. pomankanje redilnih snovi v zemlji. So nekatere vrste jablani, ki po nekaterih krajih nikakor ne rode, tu ne pomaga drugega nego precepljenje. Ako je vzrok prebujna rast, ravnajte, kakor je priporočeno v odgovoru na 153. vprašanje. Lahko pa je vzrok nerodovitnosti Vašega drevesa tudi pomankanje redilnih snovi v zemlji, zato cvetje odpada. V tem slučaju pomaga pravilno gnojenje.

Gospodarske novice.

* **Zakon v povzdigo govedarstva,** katerega je sklenil lansko leto deželni zbor kranjski, dobil je najviše potrdilo. Z veseljem prijavljamo to novico, ker smo prepričani, da bode ta zakon neizmerne važnosti za gmotni napredek naše dežele, seveda, če se bode modro zvrševal, to pa posebno ob začetku.

* **Mejnarodni kmetijski in gozdarski kongres** zboroval je 2. do 6. septembra t. l. na Dunaji ob sijajni udeležbi. Članov kongresnih je bilo blizu 1000 iz vseh dežel celega sveta. Tudi kranjska dežela je bila častno zastopana, kajti v imenu udov nahajamo pet zastopnikov s Kranjskega. Kakor hitro dobimo uradna izvestja tega kongresa, bomo takoj prijavili njegove ukrepe.

* **Ob priliki zborovanja sadjarskega odseka mejnarodnega kongresa na Dunaji** so mnogi odlični člani, in to celo z Nemškega izrazili nasproti našemu uredniku ter družbenemu tajniku G. Pircu priznanje o delovanji kranjske kmetijske družbe. Z živahnim odobravanjem je pa bilo vzprejeto poročilo našega urednika o načinu, kako hoče družba pospeševati izdelovanje sadnega mošta za ustanovitvijo uzornih moštarnic, ter je kongres ukrenil, ta način sploh priporočati. Omenjamo, da bode uzorna moštarna blejske podružnice prva ne le v

Avstriji, temuč tudi na Nemškem, in da so na Francoskem šele to leto sklenili narediti uzorne moštarne.

* **Konjarskega odseka kranjske kmetijske družbe odborniki** gg. Hanslik, Pirc in Seunig podali so se v nedeljo 7. t. m. v Gradec h konjski razstavi, da kupijo težkih žrebcev za plemo. Posrečilo se jim je dobiti tri prav sposobne, ki se 169, 170 oziroma 171 $\frac{g}{m}$ visoki, lepe rasti ter vsi rjave barve.

* **Konjarski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske** imel je 1. septembra t. l. sejo. Navzoči so bili podpredsednik gosp. vodja Fr. Povše ter odborniki gg.: Hanslik, Lenarčič, Perdau, Pirc in J. Fr. Seunig. Odsek vzame na znanje, da je kmetijsko ministerstvo določilo Radavškega žrebca Schagya IV za Kranjsko ter prestavilo primorska žrebca Cajetana in Holofernasa na Kranjsko. — Odseku je od ministerstva dana pravica, da pokupi one žrebce po deželi, katere odsek smatra za sposobne. — Kmetijsko ministerstvo je dovolilo, da dobe cesarske žrebce v svojo last uže sedaj posestniki: Anton Meršol v Hrašah, Ivan Škofic v Imovcah, Franc Cirar v Škrjančevem in Ivan Kržič v Vodica. — Ministerstvo je dovolilo za konjske dirke na Kranjskem v l. 1890. sto goldinarjev. To vzame odsek na znanje in ravno tako tudi odlok vis. deželnega odbora, s katerim je dovolil v ravno ta namen 400 gld. Odsek ukrene naprositi c. kr. deželno vlado, da se mu naznanijo vsi prestopki postave za licencevanje žrebcev.

* **Na prodajo plemenskih bikov,** ki bode dne 27. septembra t. l. v Kostanjevici in dne 27. oktobra v Lescah ter je razglašena med uradnimi vestmi, opozarjamo živinorejce, ki potrebujejo bikov.

* **Pri konjski dirki na Vrhniki,** ki je bila dne 6. t. m. popoldne, bila je udeležba zelo velika. V prvem oddelku „dirka tri- in štiriletnih kranjskih žrebcev in kobil“ bilo je zglašenih 5 konj. Prvi je prišel na 1200 $\frac{m}{y}$ oddaljen cilj Gabrijel Jelovšek z Vrhnike s kobilo Luci, in sicer v 2 min. 58 $\frac{3}{5}$ sek. Drugi je bil Jarnej Per iz Sinje Gorice s kobilo Dahomanko v 3 min. 26 $\frac{4}{5}$ sek. Tretji je dospel Luka Jerala iz Samotorice v 3 min 28 $\frac{4}{5}$ sek. Prvo darilo je bilo 40, drugo 20 in tretje 10 gld. — V drugem oddelku „dirka starejših kranjskih žrebcev in kobil“ bilo je zglašenih 6 konj. Cilj je bil oddaljen 2400 $\frac{m}{y}$. Prvi je bil s svojo kobilo Brama Jakob Kovač iz Male Ligojne v 6 min. 13 $\frac{2}{5}$ sek., drugi Janez Jeraj s kobilo Mino v 6 min. in 23 $\frac{4}{5}$ sek. Tretje darilo se je delilo, ker sta prišla Gabrijel Jelovšek z Vrhnike in Ivan Majaron iz Borovnice oba v 6 min. in 39 $\frac{3}{5}$ sek. na cilj. — V tretjem oddelku „dirka konj brez razločka“ je bilo zglašenih 12 tekmovalcev, vpisnina 1 gld. in daljava 2400 $\frac{m}{y}$. Prvi je prišel na cilj v 5 min. in 20 sek. Fran Gale iz Bistre, drugi v 6 min. 12 $\frac{2}{5}$ sek. Josip Jureca z Vrhnike in tretji Janez Kogoj iz Gorenjega Logatca v 6 min. 13 $\frac{2}{5}$ sek.

* **Premovanje konj na Kranjskem** se je vršilo v prvi polovici meseca septembra po običajnem načinu, in sicer:

V Bledu dne 3. septembra: Konjerejci so prigurali 17 kobil z žrebeti, 15 tri- in štiriletnih brejih kobil ter 22 eno- in dveletnih žrebic. Premije so dobili za kobile z žrebeti: Fran Stroj iz Dvorske Vasi 40 gld., Ivan Gogala iz Lesec 25 gld., Tomaž Prešern iz Lesec 20 gld., Anton Papler iz Vrbenj 20 gld., Terezija Avsenik iz Zgoš 15 gld., Ivan Kleindienst iz Gorice, Mihael Zupan iz Zaspaga in Josip Verderber iz Bleda svetinje; — za mlade breje kobile: Anton Meršol iz Hraš 30 gld., Fran Walland iz Lesec 20 gld., Ivan Zupan iz Smokuča 15 gld., Anton Pohar iz Poljč in Ivan Walland iz Hlebeev svetinji; — za žrebice: Anton Keržišnik iz Žirovnice 10 gld., Matija Marovt iz Dvorske Vasi 10 gld., Ivan Avsenik iz Zgoš 10 gld., Fran Stroj iz Dvorske Vasi, Mihael Justin iz Podgore in Friderik Homan iz Radovljice svetinje. Privatna darila po 5 gld. so dobili: Fran Avsenik iz Zdenšiče, Valentin Pohar z Brezja in Ivan Stare iz Češnjice.

V Kranji 4. septembra: Pripeljali so k premovanju 20 kobil z žrebeti, 13 tri- in štiriletnih brejih kobil ter 9 eno- in dveletnih žrebic. Premije so dobili za kobile z žrebeti: Alojzij Kralj iz Loke 40 gld., Matija Glazič iz Trzinja 30 gld., Josip Debeve iz Polja 20 gld., Ivan Molj iz Vogelj 20 gld., Jakob Basar iz Bele 15 gld., Ivan Krašič iz Gomile, Josip Kristan iz Stražišča in Mihael Prešern iz Št. Ambroža svetinje; — za mlade breje kobile: Aleš Brgant iz Šenčurja 30 gld., Josip Prne iz Polja 15 gld., Andrej Dolinar iz Smlednika in Ivan Jerman iz Zapog svetinji; — za žrebice: Ivan Markun iz Preddvora 10 gld., Ivan Gros iz Preddvora 10 gld., Ivan Lap iz Žej 10 gld., župnik Lovro Kristofič iz Kovora, Anton Tiringier iz Stražišča in Anton Primožič s Pristave svetinje.

Na Vrhniki 6. septembra: Pripeljali so k premovanju 7 kobil z žrebeti, 11 mladih brejih kobil in 9 eno- in dveletnih žrebic. Premije so dobili za kobile z žrebeti: Julij Kantz z Viča 40 gld., Gabrijel Jelovšek z Vrhnike 25 gld., Jarnej Šusteršič z Brezovice 20 gld., Fran Gregurka iz Notranjih Goric 20 gld., Lovro Jare iz Dragomera in Jarnej Jeraj iz Notranjih Goric svetinji; — za mlade breje kobile: Pavel Petkovšek z Vrhnike 30 gld., Josip Zalar iz Bresta 20 gld., Ivan Novak iz Šmartna 20 gld., Gabrijel Jelovšek z Vrhnike 15 gld., Matija Židan iz Zadvoja 15 gld., Jarnej Per iz Notranjih Goric, Fran Mrak iz Plešivice in Luka Jerala iz Horjula svetinje; — za žrebice: Fran Gregurka iz Sinje Gorice 10 gld., Jarnej Jeraj iz Sinje Gorice 10 gld., Marija Smuk iz Bevk 10 gld., Valentin Korče iz Sinje Gorice, Pavel Keršan iz Sinje Gorice in Fran Selivka iz Lukovca svetinje.

V Ribnici dne 9. t. m. Pripeljali so k premovanju: 18 kobil z žrebeti, 8 tri- in štiriletnih brejih kobil in 8 eno- in dveletnih žrebic. Premije so dobili za kobile z žrebeti: Bernard Kovačič iz Sodražice 40 gld., Matevž Krainer iz Kočevja 25 gld., Jurij Mihič iz Kovlarjev 20 gld., Ivan Brencic iz Šent Jurja 20 gld., Matija Nosan iz Sodražice 15 gld.,

Jurij Thuma iz Dolenje Vasi, Andrej Hönigman iz Lipovice in Matevž Perc iz Kovlarjev svetinje. — Za mlade kobile: Ivan Grebene iz Št. Gregorja 30 gld., Ivan Audoljšek iz Velikih Poljan 20 gld., Jurij Oražem iz Kočevja 15 gld., Ivan Gode iz Srednje Vasi in Josip Rankl iz Slovenske Vasi svetinji. — Za žrebice: Ivan Merhar iz Dolenje Vasi, Jurij Lesar iz Hrovače, Štefan Hamberger iz Ribnice in Štefan Peterlin iz Velikih Poljan svetinje.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Razglas.

Podpisana družba bo prodajala plemensko goved (biko), nakupljeno z državno podporo, in sicer:

bike muricidolske (sive) pasme v soboto 27. septembra dopoldne ob 10. uri pri gostilni g. Kuntariča v Kostanjevici in **bike beljanske (cikaste) pasme** v ponedeljek 27. oktobra dopoldne ob 10. uri na dvorišču gostilne pri Wuchererji v Lescah. Goved se bo prodajala dražbeno s sledečimi pogoji:

- 1.) Govedo se postavi na dražbo za polovico cene, katero je stala družbo, in proda se onemu, ki ponudi za njo največ.
- 2.) Kdor kupi govedo, mora je precej plačati.
- 3.) Kupec se zaveže z zaveznim listom, da vzame kupljeno govedo v varstvo svoje. Podpisana družba ni porok za nobeno reč, zato naj pa vsak, ki misli kako govedo kupiti, žival še pred dražbo dobro pregleda.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1890.

Ivan Murnik s. r., predsednik.

Gustav Pirc s. r., tajnik

INSERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalec“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zeló priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu a i prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodeci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda

je posebno priporočan (3—8)

koroški rimski vrec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranji

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradci.

(Ta drevesnica pripoznana kot ona največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborne zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlabnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotilnega drevja in grmovja, drevja (5—17)

Razpošiljatev pravilno imenovanih oepločev vsih vrst sadja

Genike je dobiti zastoj in franko.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetalski, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svoje raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako pr dano reč jamči, da je dobra in iz najčljsnega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalec, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede (4—17)

„Ljubljanski zvon“.

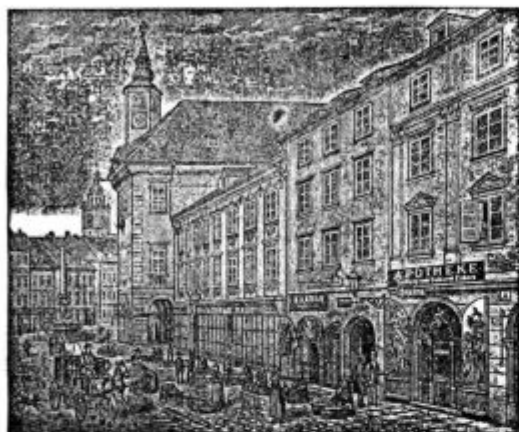
(2—13)

Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

Apoteka v Ljubljani

zraven rotovža

ki se tukaj z rotovžem in z Mestnim trgom v podobi vidi, je že stara čez 150 let.

Iz te apoteke zraven rotovža gosp. pl. Trnkóczy-ja se vsa tukaj popisana najboljša domača zdravila, kakor tudi vse druge na cegelech napisane arcnije zmirej frišne dobivajo. Tiste arcnije se vsak dan na deželo s poštnim povzetjem in hitro razpošiljajo.

Lekarn Trnkóczy-jeve firme je pet in sicer: Na Dunaji Viktor pl. Trnkóczy, V., Hundsthurmerstrasse 113 (tudi kemična tovarna); dr. Oton pl. Trnkóczy, III., Radetzkyplatz 16, in Julius pl. Trnkóczy, VIII., Josefstädterstrasse 30; v Gradei (na Stajarskem) Vendelin pl. Trnkóczy; v Ljubljani Ubald pl. Trnkóczy.

Adresa na apoteko se glasi:

Na apoteko Trnkóczy-ja
zraven rotovža v Ljubljani.

Najboljša domača zdravila so ta-le:

Marijinceljske kaplice za želodec.

so izvrstno uspešne, kot želodec krepilno, želodec lečilno, odvajalno, bolečine olajšalno in slast do jedi oživljajoče zdravilo.

Sklenica stane 20 kr.; tucat 2 gold., 5 tucatov samo 8 gold.

Svarilo!

Opozorujemo da se take istinite Marijinceljske kapljice dobivajo samo v apoteki Trnkóczy-ja zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani

Schubmarf

Apoteka Trnkóczy-jeva
zraven rotovža v LJUBLJANI
priporoča

Cvet zoper trganje (Gichtgeist)

povsem najboljšo zdravilo, lajša in preganja boječne pri skrnini (revmatizmu), pri trganji po udih, pri bolestitih v krizi in živcih, pri oteklinah, otrpnjenih udih in kit i. t. d.

Zahteva naj se samo „dr. Maličevega cvetu zoper trganje“ s tik stoječim znamenjem. Steklenica stane 50 k., tucat 4 gld. 50 kr.

Planinski zeliščni sirop kranjski.

za odraslene in otroke; razkroja sliz in lajša bolečine na pr. pri kašlji, hripavosti, vratobolu, jetiki, prsnih in pljučnih bolestitih. Steklenica stane 56 kr., tucat 5 gld. Samo ta sirop po 56 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice

ne smeje bi se pogrešati v nobeni rodbini. So lahko odvajajoče, žlezo odganjajoče zdravilo pri zabasanji, glavobolu, otrpnjenih udih, skaženm želodci, jetrnih in obistnih bolestitih, ter so na prodaj v škatuljah po 21 kr., jeden zametek s šestimi škatuljami stane 1 gold. 5 kr.

Francova esenca za želodec,

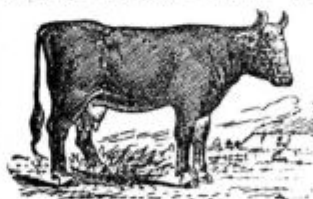
edino prava, 1 steklenica 10 kr., tucat 1 gld., 5 tucatov samo 4 gold. 50 kr.

Angleški čudotvorni balzam,

1 sklenica 10 kr. 1 tucat 1 gold., 5 tucatov samo 4 gold.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri kravjih, konjskih in praščjih boleznih. Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih,

kašlja, pljučnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobijo dobrega mleka. — Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gold. (20-4)

Cvet za konje.

Najboljšo mazilo za konje, pomaga pri pretégo žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpnjenji v boku, v krizi itd., otekanji nog, mehurjih na nogah, izvinjenji, tiščanji od sedla in oprave, pri sušici itd. s kratka, skoro pri vseh unanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenic z rabilnim navodom vred samo 4 gld.

Vsa ta naštetá zdravila se prava dobivajo
v apoteki Trnkóczy-ja v Ljubljani zraven rotovža
in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

Plemenske peteline

izkušeno najboljših pasem in sicer 4 Plimouth peteline po 1 glđ. in 2 Houdan petelina po 1 glđ. 50 kr. prodaja Josip Lenarčič na Vrhniki. (79-1)

Vsi stroji za kmetijstvo in vinarstvo!

Stiskalnice in mline za oljke
Stiskalnice za grozdje in sadje
ter trtne škropilnice
Grozdnice in sadne mline

najnovejše se
stave in v
vseh veli-
kostih.

mlatilnice, žitoči-
stilne stroje, gepelje.
sejalne stroje, za
turšičico robkati,
pluge itd. itd.

Šušilnice za sadje
in zelenjad

Šušilnice, izvrstne ter
ceno in vsake vrste po
fabriških cenah.

**IG. HELLER, Dunaj (Wien), Prater-
strasse 78.**

Cenike in dobre svete na zahtevanje zastoj.

(52-11) Prekupci dobe znižane cene.

Iščojo se dobri zastopniki, kateri se dobro plačujejo.

Esenca za želodec

lekarja Piccoli-ja v Ljubljani je ko-
ristno zdravilo proti boleznim že-
lodca in črev, jeter in vranice, proti
zlati žili, telesnemu zaprtju, vodenici,
povračajoči se grži, kakor tudi proti
glistam pri otrocih.

Kemična analiza je pokazala, da so
zdravila, katera hvalisajo kot nezmotljive pri-
pomočke proti raznim boleznim ter jih pro-
dajajo pod kričočimi imeni, posebno balzami
in kroglice, sestavljena iz **lopaticke**
(atleč in drugih škodljivih snovij).

Od dr. Hager-a, v Frankobrodu ob
Odri in profesorja Knapitsch-a, zapriseženega sodnega kemika v Ljubljani napravljena kemična analiza te esence, pripravljene po receptu dr. Stöckl-a, c. kr. vladnega svetnika in zdravstvenega poročevalca za Kranjsko, z ozirom na najnovejše skušnje in predpise denasnjih zakonov, je za trdno pokazala, da je ta esenca sestavljena iz samih zdravilnih, med rastlinstvo spadajočih snovij, da v njej **ni uiti trohice lopaticke**, da ni nikako drastično sredstvo, marveč lahko in ob jednem zanesljivo, delovanje organov urejajoče zdravilo, ki organizmu nikakor ne škoduje, če se prav delj časa rabi. To esenco prodaja po 10 kr. samo izdelovatelj

**G. PICCOLI, lekarna „pri angelu“
v Ljubljani na Dunajski cesti.**

Po 15 kr. dobiva se v lekarni Sladovič-evi v Novem mestu, kakor tudi skoraj v vseh lekarnah na Štajerskem, Koroškem, Primorskem, v Istriji in v Trstu. (40-13)

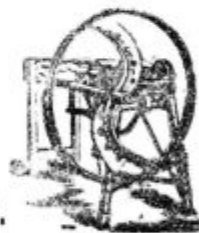
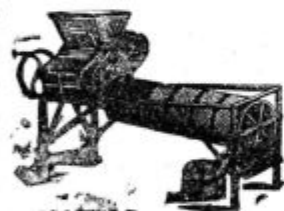
Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v školjках po 12 stekleničic za glđ. 1-36, po 24 za glđ. 2-60; po 36 za glđ. 3-84; po 44 za glđ. 4-26; po 55 za glđ. 5-26; po 110 za glđ. 10-30; po 550 za 50 glđ.

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na starem trgu št. 1. nasproti železnemu mostu (v lastni hiši).

Tu se dobivajo najbolj različni kmetijski in drugi stroji in orodja n. pr. mlatilni stroji na vlačilo (Göpel) in na roko slamorezni, šivalni, potem stroji, s katerimi se žito čisti in odbira, dalje malni, ki snazijo, žito trejo (šrotajo) in sadje mečkajo, potem otrgači za koruzo robkati in grozdje obirati, za vino in sadje, smrki (pumpe), dalje tudi trombe za gnojnico; stroji s katerimi se repa in korenje drobi, preproste in dvojne pluge, blagajnice, varne pred tatom in ognjem, stroje za zehnanje in ožemanje po Strakoseh in Bonerjevemu načinu i. t. d.

Kmetovalci, ki ne morejo precej plačati nakupno vsoto za prekornostne stroje i. t. d., morejo plačati tudi pozneje, na pr. o Vseh svetih, o Božiči i. t. d. Imam tudi za kmetijske stroje veččega monterja (mašinista, ki se zastopi na sestavo strojev), ki je v stanu vsak stroj, bodisi, da ga goni človek, žival, voda ali par najboljši sestaviti ter ga prirejiti da dobro gre. To je ve-
like vrednosti za kupca mojih strojev, zlasti ker jih monter skoraj nič ne stoji. (24-8)

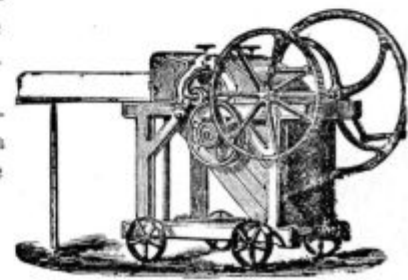
Jaz se tedaj priporočam za prav obilno nakupovanje, svarim pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupiti stroje od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem uže marsikaterega gospodarja spravili v zadrego. —

Praviloma naj nikdo ne kupi reči, katere ni poprej videl, in če to ni mogoče, vsaj ne od ljudi ali od tvrdk, katere nihče ne pozna. Z neprevidnem postopanjem je bil uže osleparjen mar, sikater dober in pošten kmetovatec.

Moj popotnik Ivan Grebenc ima mojo legalizovano, splošno pooblastilo, nanj se morejo kmetovalci popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugače pa prosim se pismeno in z zaupanjem na me obrniti.

S spoštovanjem

Franc Detter

Kupim

jabolčne in hrušove peške od žlahtnega kakor od divjega sadja, katere se z rešetom ločijo od tropin, in sicer vsako mero naj bo 1 ali več 100 kilogramov. Kdor jih hoče prodati naj mi naznani, da mu sporočim kako čistiti.

Dopise prosim pod naslovom (78-1)

Fr. Ogorevc pri Brežicah (Rann) Štajarsko.

Lekarna
Josipa Svobode

pri „zlatemu orlu“

v

Ljubljani,

Preširnov trg.

ima vedno naprodaj skušene lekarniške posebnosti ter priporoča kmetovalcem zelo priljubljena, skoz mnogo let izkušena in z izvrstnem uspehom rabljena zdravila za živino, in sicer:

Živinski prašek kot občno zdravilo za konje, goved in prašiče, ki se doda krmi. En zavoj stoji 20 kr. veči 30 kr.

Konjski cvet (restitučni fluid) za obdrženje konjskih nog kot izvrstno krepčilno sredstvo za konje, ki na nogah slabé. Velika steklenica stoji 80 kr., kdor jih več naroči, dobi jih cenejši. (23-16)

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan. Pri naročilih zadostuje dopisnica. Naslo je: Jos. Svoboda, lekarnar v Ljubljani.

Štetinsko pšenico,

katere je vzrastlo iz 5 kilogramov šest mernikov ponuja mernik po 5 gld.

Janez Gostinčar v Vevčah,

pošta Zalog. (76-1)

Za jesensko saditev

priporočam prav lepih jablan z močnim, zašpičenim stebлом, s pravilnimi kronami

1 komad 45 kr, 100 komadov 40 gld.

Vrtnice visoke debelnate 1 komad 50-70 kr.

„ nizke „ 1 „ 30-40 „

Kedor več dreves potrebuje, naj si naroči za poskus 2 komada za 80 kr. (zavoj brezplačno). *Cenik na zahtevanje.*

Fr. OGOREVC, (77-1)

lastnik drevesnic pri Brežicah (Rann).

Najcenejša, najboljša, skušena rujava maža za les je

Barthel-jev izvorni karbolinej,

kateri trajno varuje

namazane ograje, skednje, skladišča, strehe, vozove, orodja, tla pred gnjilobo, trhlenobo, gobo, mrčesem.

V hlevih karbolinej razkužuje.

1 kgr. zadostuje za 6 štirjaških metrov. Popisi pošiljajo se zastonj. (63-8)

5 kgr. težke pošiljatve za poskušnjo po 1 gld. 50 kr., 100 kilogr. 16 gld. iz Dunaja.

Mihael Barthel & Comp.,

na Dunaji WIEN, X., Keplergasse 20.

Ustanovljena l. 1781.

Zaloga pri Bratih Eberl v Ljubljani.

Andr. Druškovič

trgovina z železom, mestni trg št. 10,

priporoča po zelo nizki ceni okove za okna in vrata, štorje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena

štedilna ognjišča in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimje mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tud. za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi n pluzna železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmerom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja. (21-16)

